

PARADISUS qui *Hortus Eden*, *Hortus Iehova*, & *Hortus Dei* alibi appellatur, ubi fuerit quaesitum est diu. Initio distinguendus est hic Hortus ab eo qui Amos 1 vocatur *Beth Eden*, nam is fuit in Cœlosyria. Iam quum Moses testetur Paradisum ad Orientale Edenis, latus consitum a Deo fuisse, indicat clare, partem Edenis fuisse Paradisum. Eden autem describitur a fluvio uno, qui se in quatuor fundit capita, *Pihon*, *Gehon*, *Tigrim*, *Euphratem*. Res clamat, alibi non fuisse quam in Babylonia. Sed Babyloniæ partes sunt tres, Auranitis ad Euphratem, Mediana quam Chaldaeam vocant ad Arabiam desertam, & infima quæ Amordacia, quibusdam Merodacia dicitur, ad Sinum Persicum. Fluenta quatuor nobis designant Edenem non alibi fuisse quam in Auranitide, quæ initio Audanitis quasi Edenitis videtur fuisse appellata. Iam fluvios videamus. De Tigri qui Mosi *Chiddekel*, & Euphrate qui *Prath* nulla est controversia, notum enim est omnibus, hos ad Apamæam misceri, atque inde uno ingenti alveo ferri, posteaque exonerari in Mare Persicum, sicut in Chorographia nostra videre licet. Superfunt *Pison* & *Gehon*. *Pison* existimant quidam esse Euphratis ostium Orientale. Sed, quid attinebat Edenem facere vel tam amplum, vel loco infœcundiore, vel ubi non apparent distincte quatuor illa capita? Quærendus igitur fuit alius ei locus. Is est omnino inter Euphratem & Tigrim, ubi fluvius ab Euphrate manans lento agmine juxta Amapæam Tigri miscetur, diciturque Incolis *Pasitigris* corrupte, rectum enim est *Pisotigris*. Eum Plinius abundare Anguillis ait xxx pedum longitudinis. Certe *Pison* Hebræis fœcunditatem significat. In ejus arena Aurum præstans inveniri testatur R. Moses Ben-Nachma. Atque eodem respexit Moses quum dixit *Pisonem* alluere Regionem Chevila ubi est Aurum: Nam Chevila Susiana est, in qua Bdellium & Sardonyches inveniri, Autores sunt Plin. lib. 6. cap. 27: & Solinus cap. 68. Gihon est primus Euphratis alveus Occidentem versus, qui terræ Chus hoc est Arabiæ desertæ est proximus. Ex his apparet, quam illi ab omni rationis uia aberrant, qui Paradisum tam amplum fuisse arbitrantur, quam amplius sit Univerfus Terrarum Orbis. Neque enim si tota terra beata, protinus etiam tota fuit Paradisus, nam in Orbe beato Paradisus fuit sedes Adami beatissima. Sed illi tunc nobis fidem facient, quum demonstraverint, vel ubique Edenem fuisse, & ubique Orientalem Edenis partem, vel fluvios Tigrim & Euphratem alibi fluxisse quam in Babylone. Par quoque illorum est error, qui Paradisum nobis exstruxerunt sub Æquatore in Zona torrida: Quorum commentum ridere est æquius, quam refutare.

Expleto